

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 107. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359680000.pdf> (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Saa vidt kæmper Bogen imod bestemte Samfundsindretninger^ paa hver Side kæmper den desuden imod det hele vidtforvorne Væv af gængse og faste Meninger, af Fordomme, hvormed de fleste Mennesker er pansrede Lag over Lag, af Anskuelse, som ikke maa røres, fordi de indenfor saa og saa mange Kvadratmiles Omfang anses for hellige. Det kan ikke siges for utvetydigt, at i dette Punkt er denne Bog betydelig og livskraftig som faa af Emigrantlitteraturens Frembringelser. Thi dertil har et Folk en Literatur, at det kan faa sin Synskres udvidet og sin Livsanskuelse konfronteret med Livet. Fra sin tidligste Ungdom forefinder i det moderne Samfund Personligheden et yderst sammensat Kostyme af Fordomme, som den skal trække paa. «Hvorledes, spørger Manden, er det nødvendigt, at jeg ifører mig denne hullede Kappe? kan jeg ikke slippe for denne gamle Pjalt? er det uundgaaeligt, at jeg skal sværte mig i Ansigtet eller bære denne fromme Faaremaske? - Skal jeg forpligte mig til at mene, at Polichinel ikke har nogen Pukkel, skal jeg tro, at Pierrot er højærværdig og anse Harlekin for en Alvorsmand? Maa jeg slet ikke kigge nogen af dem op i Ansigtet og ikke skrive i nogen Haand: «Jeg kender dig, smukke Maske!»? Er der slet ingen Naade? Der er ingen Naade, ifald du ikke vil prygles af Polichinel og sparkes af Pierrot og smage Harlekens Briks. Men Literaturen er eller bør være det Sted, hvor alt det officielle Væsen ophører, Vedtægten er afskaffet, Maskerne rives af og det Uhørte, Oprørende: Sandheden siges.